

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stalnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Postava zoper odrtijo.

Pri zborovanju katoliško-političnega društva v Konjicah 28. novembra je g. predsednik razvijal vzroke, zakaj da denarno stanje kmečkega stanu od dne do dne bolj hira. Naštel je 4 poglavitne vzroke: 1. Nesrečno razkosovanje zemljišč; 2. odpravljena postava zoper oderuhe; 3. preveč zamotana predraga sedanja uprava, ki manjšim ubožnim posestnikom silno prizadeva; 4. liberalizem, ki v ver-kem in npravnem oziru pači ljudstvo, da se ojnice čednega in zmernega življenja na vseh straneh prestopajo.

Najvažnejši med naštetimi vzroki je gotovo odpravljena postava zoper nesramnost in trdosrčnost oderuhov. Ni še dolgo tega, kar so v državnem zboru odpravili to postavo; liberalni poslanci so tedaj trdili, da denar se bo lažje dobival na posodo, če se odrtijska postava odpravi, in da vsled tega se bodo znižale tudi obresti itd. A zgodilo se je ravno narobe. Oderuhi, ki so prej iz strahu pred postavo nesramno svoje početje vsaj skrivali, so sedaj brez vse sramote začeli stiskati reveže, ki so denarjev iskali na posodo, in kmetje na Galiskem pa deloma tudi na Ogerskem, so skoro čisto prišli v roke judovskim oderuhom, katerim je omenjena postava prinesla največ dobička. To je pripravilo državnega poslanca Rydzovskega v državnem zboru že lani sprožiti predlog, da naj se zoper odrtijo naredé nove postave.

Ta predlog je prišel 5. t. m. v državnem zboru v razgovor. Posl. Weiss je o njem naredil poročilo. To poročilo potrjuje, da dogodbé, s

kterimi Rydzovski svoj predlog vtrja, so res take, da morajo vlado in ljudsko zastopstvo buditi k najresnejšemu premišljevanju. Zopetna vpeljava postavne obrestne mere ali kaznovanih postav zoper odrtništvo pa bi vendar gotovo odrtije ne odstranilo, velikoveč bil bi nasledek (?), da bi se odrtiške pogodbe ne sklepale očitno, ampak bi se skrivale v videzne postavne podobe, in dalje, da bi se ravno podobni del denarstvenih posestnikov analposojevati, in da bi se potrebni denara morali obračati zgolj do tistih denarnih ljudi, od katerih bi se jim bilo bati najbolj neusmiljenega ravnanja; da bi poslednjič ta, ki na posodo jemlje, razun obresti za istino, moral še darilo plačati za to, ker se upnik v nevarnost postavi, da svoje iztirjatve si ne more v polni meri po sodnji zagotoviti, ali zaradi odrtije kaznovan biti.

Zopetno vstanovljenje postavine takse za obresti, ali kaznilnih postav zoper odrtijo, bi tedaj hudega, ki se ima odstraniti, ne le ne odpravilo, temuč le še hujše storilo. (Tako si zvižaja in kratkovidnost ve pomagati! Potem takem bi tudi veliko družih postav zoper človeške grdobije ne bilo treba. Vr.) Da se te nezgode odpravijo ali saj zmanjšajo, se morajo prvič njih viri spoznati in odpraviti, kolikor je moč. Velikrat je vzrok stiske nizka stopinja olike in breznačajnosti pri dolžniku, (Pač ne manj nesramnost pri grdem oderuhu. Vr.) lahkomišelnost, pomanjkanje veselja za delo, pijančevanje itd. Država bo toraj imela nalogo: po eni strani v nevednosti in neznačajnosti bivajoče vzroke silovitega oboževanja s primernooliko ljudstva odstraniti (Preden se to zgodi, nesramni lakomniki lahko že vse ubogo

ljudstvo iz kože denejo. Vr.), po drugi strani nasledke tacihih vzrokov zmanjševati in ustavljati z ostro rabo postavnih določil o podvrževanju pod varstvo (kuratelstvo) zaradi zapravljanja. Malemu posestniku naj se kapitali odpró po prosti poti.

Bistvene pogoje k temu so dobre pravdniske postave in redno vknjiževanje, in v tem oziru bode vpeljava vknjižniških bukev v Galiciji, ki so zapovedane s postavo 20. sušca 1874, ena največjih dobrot za deželo. Ni pa dosti, da se samo kreditna (upna) zmožnost pri malem zemljiškem posestvu povzdigne; morajo mu biti na ponudbo tudi spodobne jistine, in v ta namen so zlasti priporočevati deželne zastavne naprave z mrežo podružnih zastavnic, ki naj se razširja po vsi deželi, kakor tudi vstanovljenje državne zastavnice, po kateri bi se zastavna pisma deželnih naprav speljevale na veliko denarno trgovišče. (Vse prav lepi in najboljši pomočki za odrtiške špekulacije, ako ni zraven tega dobrih postav zoper to.) — Odsek je stavil predlog: Slavna zbornica naj sklène: „Vlada se naprosi, da naj v prevdarek vzame, kako bi se po spremenjenji civilnih postav dalo v okom priti begajočim gospodarskim okoliščinam, ki so se razodele po nezmernem zadolženji malega zemljišnega posestva, zlasti v Galiciji.“ (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. decembra.

Avstrijske dežele.

Po Dunaji vriše zopet govorice o ministerski krizi, ker je ministerstvo v zadevi

Iz Carigrada.

(Konec.)

Turčin ima sicer žene pretrdo, misli, da celó duše nimajo, so samo njemu za postrežbo na svetu, zato pa so tudi sirote prav enake psičku; če bolj ga gospodar bije, bolj sirotišče leze k njegovim nogam ter se mu prilizuje. Samo krščansko vedenje je res zlato; mož bodi glava, žena mu ljuba tovaršica in pomočnica, vsako nasprotno na obe strani je slabo: turško, ko je žena kakor psiček, pa tudi novosegno, ko je žena glava, mož pa pokorni njeni hlapec, rekel bi delavec in nabiravec denarja za nenasiteno zapravljkvo. To, to je današnje dni v Evropi strašen rak, ki spodjeda rodovinsko srečo skor povsod in sploh bolj ali manj že celó pri nižjih stanovih. Turške ženske (bule in kadune) posebno ljubijo v svoji samotiji cvetlice, po katerih vselej poprašujejo, kadar jih kaka sosedinja obiše zaradi kakega posla.

Sploh južni in vztočni narodi nekako posebno ljubijo vrtove in cvetlice, ter hiše svoje, ako je le mogoče, obdajajo z vrtovi, in kadar nimajo vrtov, skušajo si jih namestiti s cvet-

licami in drevesci v posodah, katere postavljajo na okna, mostovže in na obrobje strešno, ki je ravno, da se zamore po njem hoditi. Ako gre človek v Carigradu na Peri na kako visoko streho, ter pogleda po drugih hišah, vidi vse strehe zelene, kakor bi bilo vse polno visocih dreves, ki gledajo čez strehe, pa ni v resnici skor nič vrtov, pač pa polno cvetlic, grmičev in drevesic v posodah po strehah.

Ljudje se vidijo v Stambulu menda iz vsega sveta, če iz Avstralije ne, toraj se vidijo tudi najrazniše obleke in narodni običaji, kakoršnih toliko skup se ne vidi morda nikjer drugod, kakor v Stambulu. Zato pa tudi mislim, ako kdo hoče kaj nenavadnega in novega videti, mora popotovati na jug — v Italijo in Carigrad, ves sever in zapad je po enem kopitu, zlasti v mestih, kar se vidi v enem mestu, to zopet v drugem; južna Evropa pa ima še raznolične narodnosti in narodne šege v obleki in vedenju in življenju. Neki vasi na Gorenjskem očitajo, da kožuh samo od kresa do sv. Jakoba slečejo; tem v tolažbo povem, da pravi Turčin ga ne odloži nikdar, čeravno ima top-line vsaj 15—20 stopinj več, kakor Gorenjci.

Tudi med Turci živéči drugi narodi so jeli posnemati to turško šego, ter nosijo kožuh neprestano pozimi in poleti, samo toliko so bolj modri od Turčina, da ga poleti narobe oblačijo z volno na ven. Tako sem videl poleti oblečene Srbe, Bosnjake, Bulgare in ravno na potu v Rim sem našel na parobrodu kup kozlovih kož, kakor sam sem mislil, ali potem so se oživile te kože, ter so bili Albanezi v narobe kožuhih. Nekteri imajo tudi hlače kožuha-te, in kadar imajo dlako na ven, so enaki ajdovskemu maliku Panu; taki Pani (pa ne česki ali poljski panove) se neki nahajajo celó po italijanskih Apeninah med kozarji in ovčarji, pa jaz jih do zdaj še nisem videl. Turška stara obleka je pač za oči lepa, celo prijetna, kakor sploh vse narodne noše, nova in skoro sploh sprejeta od omikanih (to je nič se ne zmenijočih ne za Mahomeda, ne za drugo vero, krščanstvu pa celó sovražnih) Turčinov je čisto evropejska, suknja popolno podobna „Staats-roku“ avstrijskih duhovnikov, samo da je rudeče obrobljena in ožnorana, dolge hlače; samo fes jih loči od drugih Evropejcev. Ta fes ima celó pri katolikih to prednost, kakor duhovska ka-

avstrijsko-ogerske colne in trgovinske zveze zopet sijajno propadlo. Posamezni poslanci so to nekemu ministru očitali, a odgovoril jim je bôje, da zveza ne bi bila tako hitro in skoro razdražene volje odpovedana, ko bi dunajsko ministerstvo ne bilo popolnoma brez vse pomoči krone. Ogersko ministerstvo pa da je v popolnem soglasji s cesarjem ravnalo in cesar je odgovoru Tiszovemu na interpelacijo popolnoma pritrdil. Zavoljo tega vladajočega vpliva pri dvoru se novici, da je Lasser naveličal se ministerstva in da bo njegov naslednik brž ko ne Kellersperg, ne sme meni nič tebi nič verjeti. Res je le, da Lasser ne prikriva tega, da bi rad šel. Zviti birokrat je zaduhal drugo vreme in noče prevzeti odgovornosti za vse, kar se je zgodilo. Lasserjev svak Kellersperg je znan kot odličen centralist in Ogri bi se prej s kako Schmerlingovo vlado sprijaznili, predno bi jim bil Kellersperg kot načelnik vlade po volji. Tudi je Kellersperg sovražnik sedanjega kolovodje ustavoverske stranke, zato bi bilo skupno delovanje nemogoče. — Vkljub vsemu temu se vsaj nekoliko ministerskih stolov trese, najprvo imata — kakor se govori — Chlumecky in Pretis iti za Banhansom, za njima pa Lasser. Potem bi prevzel Stremayr notranje ministerstvo, za denarno ministerstvo pa je boje odločen „mladi“ Maks Menger, o tem bi dobila napredovalna stranka v ministerstvu zastopnika, ktereга dozdej še nima.

V Mariboru so bile volitve za mestni zastop jako slabe gledé udeleževanja. V 3. volilnem redu je izmed 500 volilcev prišlo jih samo 26 volit. Ljudje mislijo, piše „Sl. Gosp.“, naj delajo liberalci, kar hočejo, ali ne pomislijo, da plačujejo ravno vsled take nemarnosti visoke naklade.

Tržaško c. k. namestništvo je z odlokom 21. p. m. št. 10.005 goriškim rodoljubom naznanilo, da pravil skupnega političnega društva „Sloga“ ne potrjuje, „ker se §. 16. pravil tako glasi, po katerem bi se utegnili društvo prisvojevati pravice, sklicevati narodne zборе (tabore), edino naznanivši dotičnim uradnikom, kar nasprotuje predpisom §§. 4 in 3 postav 15. nov. 1867 o pravicah zbirališč.“

Matice slovenske v turoškem Št. Martinu ni več, madjarska nesnašljivost ni mogla trpeti vstava, kateri se je bil tako dobrotno pričel med Slovaki ter jih zbujal k literarnemu in političnemu delovanju. Razrešena

pica, da se sme celó v cerkvi na glavi imeti, razun kadar je presv. Telo na oltarji. Z evropejsko obleko se širijo tudi stoli in mize po Turčiji; pravi Mahomedan pa vedno presedi na blazinah, skor nič ne more stati, pa tudi po evropejsko ne sedeti. Videl sem na železnici od Rustčuka do Varne Turčina v polnem kupe-u, da ni mogel na nogah sedeti; oh, kolikokrat je povzdignil kračice, da bi bil sedel na nje — ali ni bilo prostora precej dolgo, ko pa se je napravil prostor, smuk je sedel kakor koklja široko in košato, ter začel ves zadovoljen svoj čibuk pušiti, ko je bil pred neznano čmeren videti. Pri Turkih se vidi resnično: vestis non facit monachum. Čeravno imajo obleko evropejskih gizdalinov, celó jezik francoski in francosko maniro, vendar gleda iz vsega prav divjak že po obrazu, koliko bolj še po srcu. Med vojaci posebno se nahajajo izvrstne slike prirodne divjosti. Malarjem sv. križevega pota bi pač kak eksemplar privošil, da bi reveži ne ubijali si glave, kako bi beriče in vojake skremžili in spačili, da bi se bolj hudi videli. Kakor pa so videti strašni in divji, srca za vojsko pa nimajo toliko; nek Poljak, ki je bil v turški

je bila 12. novembra. Bog daj, da bi v kratkem zopet vstala še krepkejša.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da sta se dva turška bataljona v trdnjavni Goransko vstašem vdala na milost in nemilost. Bosenski vstajniki so za prvega vodja izvolili Petra Uzelca.

Nemški državni zbor bo tisti paragraf v kazenski postavi, ki se tiče pridigovanja v cerkvi, premenil in najbrže tudi poostril. Narodni liberalci bodo že za to skrbeli, da bodo le take naredbe sklenjene in sprejete, ki jim, če se ministerstvo spremeni, ne bodo nevarne, tedaj bo paragraf, ki je dober za kulturni boj, gotovo sprejet. Skonca so govorili, da z Bavarskega izvira nasvet, poostriti ta paragraf, toda tudi to je zasluga pruske vlade, ktere načelnik je nekdanj rekel, da je Pruska južnim Nemcem preveč liberalna. — 3. t. m. se je pričela razprava te postave. Dan poprej pa je nastal v poslopji, kjer zbor provizorično zboruje, požar, ki pa je bil kmalu zadušen. Da bi bil le tudi ogenj, ki se bo unel v kazenski postavi, ravno tako kmalu zadušen — pravi „Germania“.

Na Badenskem v St. Blaži je državni pravdnik konfisciral Stolzovo brošuro „Bedenkliches über die deutschen Katholiken“, češ, da ta knjiga žali starokatoličane po določbah neke postave, ktera pa še ni v veljavo stopila. Vrh tega je prišla v Freiburgu že l. 1873 prvikrat na svitlo, zdaj je doživela že peti natis in bila konfiscirana. Dve leti ni nikogar žalila, še le v tretjem letu je postala nevarna! — Zato se na Nemškem tej konfiskaciji zelo čudijo. (Pri nas bi se morda ne, ker smo že različnih reči navajeni. Vred.)

Francoska narodna skupščina je o obravnavi volilne postave med drugim sprejela Humbertov predlog, da se določi kazen za tiste uradnike, ki bi delili volilne liste ali oklice kandidatov. (Taka določba bila bi tudi kje drugje silno potrebna. Vred.)

Iz Španjskega se poroča „Grm.“, da kralj Karol ni bolan, kakor se je poročalo, da bi bil s konja padel, o tem v Durangi nihče nič ne ve. — Pred Lumbierom so se karlistiške čete sprijele z Delatrovo divizijo, ki je bila tepena. — Karlistiška baterija v Gurati je sovražen parobrod, ki je hotel v

armadi pred Sebastopoljem, je pravil, da so pri bombardiranji sebastopoljskem (gotovo je, da do zdaj tacega na svetu še ni bilo) turški topničarji kar vsi od topov (turška beseda) zbežali, ter so nekatere prav v resnici na verige privezali k topu, da so ostali in delali ter stregli bolj korajžnim. Tudi so letos skušali sultan in turško imanstvo divji fanatizem za Mohamedovo vero v vojaki vpaliti, da bi po nekdanji stari šegi šli v Bosno na vojsko žejni krvi krščanske — ali Turčin se je postaral, mlad je že življenja presit — mrtvih Turčin ne more oživljovati. Od same izpitnosti izmirajo Mohamedani, zlasti po mestih (izvzemam Bosno, kjer ne vlada poligamija) najbolj pa v Carigradu, kjer se zamore kupiti zdaj dosti turških hiš prav v sredi turškega gnjezda, kamor poprej še kristijanu pogledati ni bilo dovoljeno. Ravno te dni sem čul, da se zedinjajo razlagavci apokalipse, da po 1880. letu v prvem ali drugem se ima turško carstvo končati — Bog daj — v prid katolikom!

Valentin Lah.

luki guetarski spraviti vojakov na suho, zopet na morje nazaj zagnala. Da bi se maščevala, je guetarska pasadka potem bombardirala nevtrjeno in po Karlistih nezasedeno vas Zarauz.

V južno-amerikanskih republikah Peru in Ekvador so te dni volili predsednika. Ekvadora vspeh še ni znan, v Peru pa je pri volitvi prišlo do krvavega boja na ulicah, samo v Limi bilo je 25 mrtvih. General Prado je zmagal nad generalom Monterovom, ker je imel več vojae.

Izvirni dopisi.

Iz Borovnice, 1. decembra. Ker je Borovničan v „Slovenču“ od 16. listopada prijel župana in sosede v vasi zavoljo šolskega lesa, je bilo po srenjskem služabniku pred cerkvijo ljudem naznanjeno, da, če kdo kaj vé ali zvedeti more o raznašanju in tatvini šolskega lesa, je dolžan v občinski pisarnici naznaniti, in da bode za to dobro plačan; pri katerem se pa bi kaj šolskega lesa dobilo, tisti pa bo ostro kaznovan. Pa ni ga sledu, ne pritožbe; po vsi vasi nobeden ni mogel nikogar obdolžiti.

Borovničan dalje pravi, s kakošnim trdom da smo les za šolo skupaj spravili; pa ker nekteri niso še zdaj vsega lesa odrajtali, kar so ga bili dolžni pripeljati, ima največi trud le župan, ki mora trdovratneže priganjati. Tudi je župan še več lesa dal nego drugi, pa se ne pritožuje, koliko truda da je imel. Da si nihče po nepotrebem preveč svoje glave ne bi belil in skrbel, so bili vsi za šolo pripravljeni plohi prešteti že na žagi, potem pa še enkrat doma.

Kar pa tajnika zadeva, je vse v redu, kar županijske reči zadeva, ker vse stori, kar mu je od županstva zaukazano.

Na dalje piše Borovničan, da ob času volitve je župan pogosto obiskoval Borovnico, pa tudi ta je bosa, ker, če bi župan tako ljubil županovanje, bi ne bil pred enim letom prosil c. k. okrajnega glavarstva za druge volitve. Ako pa občinstvo ni hotelo voliti kakega družega župana, ampak je zaupno dalo svoje glasove zopet prejšnjemu županu, tega ni župan vzrok, ki je zahteval in delal na to, da bi kdo drug županstvo dobil; a kaj more župan za to, da drugemu niso dali svojih glasov?*)

Iz litijskega okraja, 3. dec. — Cela fara vaška se raduje, ko 29. novembra zvonovi milo napovedo prihod štirih častitih gospodov misijonarjev iz Celja, da bi na željo farmanov sveti misijon obhajali. Pa zvonovi še pojó, ko žandarji na Vače pridejo in neki berič iz litijskega okraja k gospodu fajmoštru stopi s pismom v roki, kateri naznanja, da se misijon ne sme obhajati, češ, da tu je silno kužna bolezen, vnetica v grlu; ker je nalezljiva, bi se lahko po celi fari zatrosila. Čudno se to zdi vsem, ker take bolezni nikjer ni. Zato vaški možje pisan odgovor naredé, ktereга gospodu fajmoštru izročé, da naj ga predloži sl. deželni vladi. Pa glejte! Vesteneck in njegov Sertič telegram v Ljubljano pošljeta, da v vaški fari so zopet trije umrli za vnetico

*) „Da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona“, tega pravila se skušamo točno držati. Kakor smo tedaj objavili poslanico Borovničana, tako zdaj objavimo ta dopis, ker nikakor ne želimo, da bi bil kdo po našem listu razžaljen. Ker je pa v tacih okoljstvih težavno za nas govoriti, prosimo gg. dopisnike, da naj osebnih razprtij v listu ne obravnavajo. To je tudi vzrok, da smo v poslanici Borovničana pa tudi v tem dopisu izbrisali vse, ker drug o drugem razžaljivega omenjata. Upamo, da nam tega ne bosta za zlo vzela. Vred.

v grlu, da se tedaj misijon ne more obhajati, ampak se mora prepovedati. Prišel je tedaj telegram iz Ljubljane, da misijon se ne sme obhajati. Pa že osem dni ni nobeden umrl, toraj je bilo napačno, da so včeraj in predvčeranjem umrli trije za davico v grlu, kakor je v telegramu iz Ljubljane stalo.

Pa poslušajte dalje! 2. decembra ali v četrtek popoldne pride iz Ljubljane neki doktor, g. Stöckl imenovan, z litijskim g. Erženom. Poslan je bil na Vače kužne bolezni iskat, ki je pa nikjer ni našel; sprašuje, kje je tukaj bolezen, ker ima tako kadilo, da bo po hiši pokadil, pa se bo bolezen kar zgubila. Zdaj pokliče župana, kje ve za bolezen tako imenovano difteritis? Pa župan o nji nič ne vé, ker je še do zdaj v tej okolici nikjer ni bilo. Gospod dr. Stöckl vpraša župana dalje: kje veste za kakega bolnika za vnetico v grlu? Nikjer, odgovori župan. Vi bolezen skrivate, nočete povedati; Marija Zajc iz Vača jo že ima. Ni res, na semanji dan videl sem jo za natakario, toraj ne more biti bolna. Jaka Grilc iz Hoste hiš. št. 42 je tudi bolan. Župan vpraša sosedinjo, če kaj ve, kdo je tam bolan; rekla je, da nobeden. Marijo Klinc iz Klenke imam tudi zapisano, da je bolna. Župan reče: Padar nisem, da bi po hišah hodil in ljudi pregledoval. Dobro, gospod župan, se bomo pa sami po hišah prepričali; hajdi na Klenko. Dobro volje doktorja na Klenko potujeta bolnikov iskat. Tu župana vprašata: kje je št. 9? Le naprej, tam na koncu vasi je. Pridejo v hišo, ko je gospodinja ravno večerjo pripravljala; vprašajo za gospodarja. V hiši je. Dober večer! Ko se luč naredi: kje pa imate bolnika? Kaj za enega? tu pri nas ni nobenega. Marija Klinc, ki v šolo hodi. Da, gospod, kedaj pa je zbolela? vpraša oče, ko je gospodove besede slišal. Ta deklica je zdrava, kakor riba, ni bila še bolana nobenkrat, v šolo pridno hodi, samo v petek ni bila, ker je sneg tako zelo šel; se je pa doma bolje učila, saj v ti vaški šoli se prav malo nauče. Na to pride mlada deklica iz Vača belo rudečega lica, da se ji je kar na obrazu bralo, kaj za eno zdravo bolezen ima. Deklica, stopi bližej; si kaj bolna? Pa odgovor je bil: Ta deklica ni bolna, le šol..... je bolna, kadar je. Zopet doktor župana ogovori: Je kdo drugi bolan v tej vasi? Župan pravi: V treh vaseh sem že danes bil, pa nisem našel nobenega bolnika. Zdaj doktorja odideta z — —, ker sta po hribih — iskala, da bi ga v Ljubljano — —; — — — — — *).

Je pa pri nas neka kužna bolezen, ki se ji pravi laž. Kaj, ko bi jo bolje ozdravili g. misijonarji, kakor pa doktorji?

Z Vrhpolja, 2. decembra. „Slovenec“ v števil. 139 je prinesel dopis: „Iz Vipavske doline,“ v katerem g. dopisnik hvali gorečnost Vrhpoljcev za zidanje nove cerkve; za to pohvalo se Vrhpoljci gosp. dopisniku zahvaljujejo. Pa ker dotični dopisnik ni iz Vrhpolja doma in razmer Vrhpoljskih dobro ne vé, mi ne bode zameril, da sem od nekterih naših Vrhpoljcev dobil nalogo v omenjenem dopisu nekatere objavljene pomote popraviti.

Rečeno je v onem dopisu, da so naš preč. gosp. poprejšnji kurat, sedanjí postojnski dekan, denar za zidanje naše nove cerkve že takrat nabirali, ko so pri nas pastirovali, kar pa ni istina. Takrat se za cerkev še ni nič nabiralo in tudi nič ne nabralo. Dalje je rečeno, da je več dobrotnikov v svoji poslednji oporoki se

nove cerkve spominjalo, pa bil je le eden, in sicer: Matija Kobal po domače Vrhovec, vrhpoljski posestnik, kateri je že leta 1863 v ta namen 3000 gl. zapustil. Pri tej zapuščini moramo pa največjo slavo dati njegovemu še živemu sinu Matiju Kobal-u; kajti prav lahko bi se bil on imenovane dedšine polastil, pa bil je za čast božjo vnet in je spoštoval voljo očetovo. Potem je v onem dopisu rečeno, da se je pred osnovanjem zidanja oglasilo več vnanjih dobrotnikov ter svojo pomoč obljubilo, pa ni se oglasil ne eden. Rečeno je, da vse to je nagnilo Vrhpoljce k zidanju cerkve, pa ne to, ampak gorečnost do Boga.

V stavbenskih računih, katere je izdeloval naš deželni poslanec g. Matej Lavrenčič, smo čitali, da je stavbar prejel 20 gl. za obris nove cerkve; ako je stavbar plačilo prejel? ni mogoče, da bi bili g. dekan obris narejali. *)

Pomota je še tudi, da se naš izvrstni domači stavbar iz Lokavca zove Matija Baško, piše se marveč Miha Blaško. Cerkev je res v novošegnem slogu v podobi križa izpeljana, pa ni 4 sežnje široka, ampak kjer je najožja (pod korom) je široka 5 sežnjev, v sredini pa (v križu) je široka 8 sežnjev. Tlak tudi ni ves iz kraškega kamenja, le črni je od tam, lepi beli tlak je pa naš domači iz Vrhpolja, katerega priporočamo vsem potrebovalcem, ki si ga pri naših kamnosekih lahko naroče. G. dopisnik, nikarte mi zameriti, da sem te pomote objavil!

Slavo pa moramo Vrhpoljci izreči posebno prvim in največim dobrotnikom, kakor našemu vipavskemu visoko blagorodnemu Grofu Karl-u Lanthieri-ju, vrhpoljski posestnici in vdovi Marjani Werhne-tovi, našemu deželnemu poslancu Mateju Lavrenčič-u, Matiju Kobal-u posestniku, g. Pečarju ter domačemu cerkveniku. Slava tudi vsem drugim manjšim dobrotnikom, kojim naj Bog plati.

Slava pa bodi vsem, ki so z največo navdušenostjo k zidanju te nove cerkve in sicer brezplačno pripomogli, in med kterimi so v prvi vrsti: vis. pr. gosp. vipavski dekan, naš deželni poslanec Matej Lavrenčič, in stavbenki odbor z našim dušnim pastirjem Jan. Pečar-jem. Bog živi vse dobrotnike, domače kot tuje. Bog blagoslovi gorečnost, trud, zamudo in stroške domačih Vrhpoljcev ter naj bodo še vprihodnje kakor doslej v lepi zgled vsem sosednjim faram kot zvesti sinovi naše svete matere katoliške cerkve. Bog vas živi Vrhpoljci!

Iz Novomesta, 30. novembra **). Z zlatomašo mil. gosp. prošta Simona Wilfana v tesni zvezi je odlikovanje s ces. redom železne krone od Njih Veličanstva presvitlega cesarja. Na predvečer sekundice jim je došla vesela vest o podelitvi reda in v nedeljo 28. t. m. se je ta podelitev izvrševala. Po dokončani dopoldanski božji službi je naš vrli c. k. okr. glavar, g. Eckl, vpričo v. č. kapiteljna mnogozasluženemu g. proštu red na prsi pripel. V svojem nagovoru je omenil, da si šteje v veliko srečo izpolniti veličastno nalogo ter izročiti visoki red možu, ki si je v teku petdesetletnega pastirovanja kot vojaški in civilni duhovnik najvišjo zadovoljnost in priznanje pridobil, in izreka iskrano svojo željo, naj bi mnoga

*) Obris pač dela stavbar, a kako naj ga naredi, v katerem slogu, kakšno podobo itd. naj poslopje ima, mora mu dopovedati kak človek, ki stavbarstvo umé; potem se pa po pravici sme reči, da obris je delo njegovo. In to je menda gosp. dopisnik hotel povedati o preč. gospoda dekanu vipavskem. Vred.

**) Zarad preobilnega gradiva v zadnjem listu zakasnjeno. Vredn.

leta to izvrstno odlikovanje njihova zvesta prsakinčalo, ter sklene svoj srčni nagovor s trikratnim slava-klicem na cesarja, ktereга so vsi navzoči ponovili.

Mil. g. prošt so se potem zahvalili g. okr. glavarju in povdarili, da so jih vedno hvaležna čutila do Njih veličanstva navdajala in da jih bodo tudi do hladnega groba v svojem srcu ohranili. Danes pa še posebno hvaležnost do dobrotljivega vladarja v srcu občutijo zarad odlikovanja, ktero ne zadeva le njihove osebe, ampak ves v. č. kapitelj, vso duhovščino, kajti ravno to odlikovanje je poroštvo, da svitli cesar tudi zasluge duhovenstva ceniti vedo in hočejo. S trikratno „slavo“ na cesarja je bila slovesnost končana, ktera zasluži z zlatimi črkami v zgodovino tukajšnjega kapitljna biti zapisana. Konečno naj v radost vsem prijateljem in častilcem mil. g. prošta še omenim, da so častitljivi starček še tako krepkega in trdnega zdravja, kakor se le malokdo v njihovih letih nahaja. Bog jih še dolgo tako ohrani!

Iz Šmarije na Štajarskem, 2. dec. V nekih novinah je pred kratkim časom nekdo iz Šmarije neprehodljivo in neresnično pisal o g. občinskem predstojniku v Žusemu, in g. župana pikal zastran njegove učenosti, češ, da ne zna niti brati niti pisati, tudi ne nemški govoriti. Pač škoda je za pravičnega moža, ki ga že več let občina jako spoštuje. Bil je za cekmeštra 3 leta, zdaj že 5 let županuje, pa se še nikakoršna napaka o njem ni pozvedela. Treba se je za takega dobrega in pravičnega moža in za njegovo čast in pravico potegniti. Kaj to, če ne zna prav dobro pisati in brati, ali iz nemškega na slovensko ali iz slovenskega na nemško prestavljati? Cesarska postava tega ob času občinskih volitev ne tirja, temuč zahteva le pošteno srce in pravično gospodarstvo z občinskim imetkom.

Ko bi župan, g. Miha Žlof, ne bil dopadljiv občinskim prebivalcem, bi ne bil že v drugič za župana izvoljen, ampak bi ga bili odborniki odstranili; tako pa je on pri vsaki volitvi od vsih odbornikov dobil vse glasove. Gospodu dopisniku tudi hudo dene, da je g. Žlof izvoljen za krajnega šolskega odbornika v Šmarji in za šolskega oglednika žusemske šole od c. k. okrajnega glavarja odbran in potrjen, kar bi bili nekteri radi postali, pa njih nihče ne voli *).

Domače novice.

V Ljubljani, 7. decembra.

 Zarad praznika izide prihodnja številka v soboto, 11. decembra.

(Sokolov večer) je bil preteklo soboto zelo živahen. Muzikalni del zabave se je vršil prav dobro in mikavno, za kar gre hvala slovenskemu orkestru in pevskeму zboru. Gospod Drenik je bral prav kratkočasen sestavek o „Miklavžu in parklju“, ki je po vsem dobro polnem prostoru zbudil veselost in živahen odmev. Tudi Tankova klet in kuhinja je pospešila zadovoljnost gostov. Le kmalo zopet tak večer!

(Razdelitev zimske obleke) med revne učence in učenke bo v nedeljo 12. t. m. ob 11. uri v čitalniški dvorani. Vsi dobrotniki so vljudno povabljeni, da se vdeležé te mične in ginljive slovesnosti.

*) Tudi pri tem dopisu velja, kar smo omenili pri dopisu iz Borovnice. Izpustili smo natolcevanje o žusemskem dopisniku, kar se šmarijski g. dopisnik moti o njegovi osebi. Veseli nas, da je g. M. Žlof res tak poštenjak, kakor ga opisuje g. dopisnik. Vred.

*) Zarad tiskovne svobode smo morali končni stavek izpustiti, dasi so opazke resnične.

(Slovensko gledališče.) Jutri 8. t. m. bo zopet slovenska predstava dveh veselih iger z deloma novimi napevi in kupleti. Igralo se bo: „Tri vile“ vesela igra v 2 dejanjih, ki je prav mikavna in „Hišina“, barka v enem dejanji, v kateri predstavljata gosp. Kajzel in gospa Odijeva 7 oseb. Pela bosta v izobilji smešnega in dobrega. Nadejati se je tedaj, da boste obe igri vabilo k obilnemu obisku.

(Za nemško gledališče) v Ljubljani menda ne mara nihče več, to vsaj smemo soditi po tem, da niti „Laib. Ztg.“ niti „turški list“ ne poročata več o predstavah in jih tudi ne nannajata.

(Zasežen) je bil v soboto „Narod“ zavoljo poročila o ugovorni obravnavi pred sodnijo. Včeraj ni bil zasežen noben slovensk list, ker — v pondeljek nobeden ne izhaja.

(Ponočen spektakelj) je napravilo včerajšnja noč ob eni več nemčurskih pobov pred gostilnico „pri volu“ na šentpeterskem predmestju. Ta dobro dresirana in škandala željna druhal je vriskala in žvižgala, da se je po vsi Ljubljani razlegalo. Zakaj? Zato, ker sta se bila dva pijanca malo zravšala. Policija bi bila pač pametneje storila, ko bi bila prišla pobe, ne pa pijancev. Pa pravite, da so Slovenci surovi.

(Zarad zametov) na Semeringu z Dunaja že dva dni ni nobnega železničnega vlaka.

Razne reči.

— O misijonu na Vačah se nam piše, da se je 5. t. m. zjutraj slovesno pričel, ker je dotični (iz Ljubljane menda že v petek poslani) telegram g. fajmoštru od okrajnega glavarja Vestenecka došel še le v soboto zvečer, tako da je ob enem bral telegram vlade deželne in naznanilo v „Slovenču“. Ko se je ljudem misijon naznanil, se je na vsih obrazih zalesketalo veselje in ljudstvo je precej močno pritislilo. V sredo 8. t. m. ob 1/2 10. zjutraj bo sklep, popoldne pa gg. misijonarji s poštnim vlakom odidejo.

— Strahinčeva hiša v Škofji Loki je v noči od 5. do 6. t. m. začela goreti. Telegrafirali so požarni straži ljubljanski, da naj pride gasit, pa ker se zarad velikega snega ogenj ni mogel razširiti, so ga pogasili domači ljudje in so v drugem telegramu gasilcem ljubljanskim naznanili, da se jim ni treba podajati na pot.

— Deželni šolski svet štajarski je odobril privatno šolo v Trbovlju in za državne štipendije učiteljskim pripravnikom in pripravniteljicam nasvetoval 20.920 fl., potem je potrdil učitelje kot ude okrajnih šolskih svetov: g. Kodermanna za Celje, g. Böheima za Kozje, g. Agreža za Vransko, g. Kropēja za Konjice, g. Rajšpa za št. Lenart, g. Janišeka za Sevnico, g. Rottnerja za Mahrenberg, gosp. Nerata za Maribor, g. Brinšeka za Šmarje, g. Cizelj-na za G. Grad, g. Erženjaka za G. Radgono, g. Srnca za Ptuj, g. Kline-ja za Brežice, g. Hernausa za Šoštanj, g. Bl. Kropēja za Laško, g. Windischa za Sl. Bistrico in g. Barle-ja za Sl. Gradec.

— Družba sv. Mohora. Po sklepu družbinega odbora je v spodbujajo in podporo domačih pisateljev tudi za prihodnje leto razpisanih več daril za izvirne povesti in druge podučne spise. Dne 1. novembra je razpisu potekel obrok; odboru so došli sledeči rokopisi: 1. „Prostomavtar.“ 2. „Najlepše maščevanje.“ 3. „Čuden boj z medvedom.“ 4. „Dobri pastir in najdena ovčica.“ 5. „Zbirka krajših pesem.“ 6. „Benjamin Franklin.“ 7. „Šuma in zdravje naroda.“ 8. „Žveplenke.“ 9. „Svojstva

dobre domačice.“ 10. „O jeziku.“ 11. „Irci“ in 12. „Pravne drobtince.“ Rokopisi so izročeni presojevalnemu odseku, kateri bode proti koncu meseca januarja odboru o razsodbi poročal.

Dogovori o izdavanji: „Slov. Goffine-ta“, „Občnega zemljepisa“ in „Domačega pisarja“ so končani; odboru se je posrečilo za priredbo teh knjig pridobiti jako pripravnih in zmožnih pisateljev, o katerih smo si v svesti, da bodo prevzeto nalogo po namenu družbe vsestransko izvrstno rešili. „Goffine“ prireduje in popravlja prečastiti gospod Lambert Ferčnik, dekan v Žabnicah; leta 1877 bode „Življenje Kristusovo“ dovršeno in takoj bode prišlo Goffinetovo razlaganje cerkvenega leta na vrsto. Seveda ne bode mogoče, obširne knjige vse na enkrat spraviti na svetlo, izhajala bode v snopičih.

Sestavo „občnega zemljepisa“ pa je na odborovo prošnjo blage volje prevzel sloveči strokovnjak gosp. profesor J. Jesenko. Da se vse zemljepisno gradivo najboljše ko je mogoče popolnoma in po domače razlaga, obsegala bode tudi ta knjiga več snopičev. Prvi bi obsegal popis peterih delov sveta; drugi popis Avstrije; tretji Slovenijo; četrti evropske dežele; peti dežele drugih delov sveta. Tem snopičem bi se potem dodala etnografija, fizična geografija in popularna astronomija. Leta 1878 prišel bi 1. snopič na vrsto.

„Slovenskega Pisarja“ pa spisuje vse hvale vredni pisatelj „Spisovnika“, gospod Andrej Praprotnik, učitelj v Ljubljani. Odboru je samo žal, da jako potrebne in občno zaželjene knjige pred 1. 1877 udom izročiti ni mogoče.

„Besednik.“

— Iz Amerike vrnila se je, kakor piše Čeh, te dni neka rodovina, ki se je bila pred 3 leti tje izselila s polnimi rokami; nazaj je prišla z dokaj praznimi. Raje naj bi se preselovali v Slavonijo ali Bosno, kadar vstanek preneha.

Poslanica.

Idila s Poljan.

Unidan sem bral v „Slovenču“ pritožbo s šentpeterskega predmestja, kako naši mestni očetje za ta velik del ljubljanskega mesta skrbje. Hipoma so mi prišle na misel spodnje Poljane, za ktere menda očetje na „rotovžu“ tudi ne vedó. Naj jim tedaj ta kos našega mesta malo popišem in sicer v podobi sprehoda, h kateremu si vzamem enega izmed teh „očetov“, se ve, da nemčurja, seboj.

Vreme je zimsko, padel je sneg nekaj čez čevljev debelo. Do šentpeterskega mosta prideva že še, če tudi si obuvala in hlače zmočiva. Vkreneva proti Počivavniku. Kaj? jezero tu? Kdaj je nastalo? Res, jezero je, ali marveč mlakuža s snegom namešana. „He, brodnik, kje si s čolnom, da naju prepelješ?“ A zastoj je klic po čolnu, po katerem tudi unkraj jezera več ljudi upije. Čakati pa dolgo ne moreva, tedaj poskusiva svojo srečo ob strmeh bregu na desni. Dobro, da sva že kak hrib oblezla, sicer bi ne prišla srečno čez.

Ali zdaj sva čez in ker je sredi ceste brozga več čevljev na debelo in zmešana z različnimi dišečimi živinskimi in drugimi izmečki, se plaziva ob zidu dalje. Tu nama pere umazana klobuka in namaka suknji kap od vseh streh dereč v podobi tankih, pa močnih slapov. Kako bi se tu Anglež zamaknil v lepoto narave! A to še ni vse, kar naju prijetnega čaka. Gredé ob Pongracovih hišah, ki so vse brez žlebov, prideva do Boštjanove hiše. Tu čujeva neko zabuhlo bobnenje in ko —

nadja se zopet kaj novega — pogledava kviško, brz skočiva na stran. In to je pametno, kajti pol sekunde še in ležala bi pod kupom snega, ki se je s strehe vsul. Tako pa leživa ali vsaj tičiva v globoki kotli pred vodnjakom v veliko nevoljo mirnih žab, ki so si tu svoje bivališče izvolile in zdaj, ko planite najine pošasti med-nje, na vse kraje iz kotle skačejo in iščejo si varnejšega zavetja. Midva pa, sicer nekoliko začudena, nikakor pa popolnoma omamljena, se spraviva s pomočjo pogumnih ljudi, ki za najino rešitev zastavijo svoje življenje, vendar-le s kotle mokra ko dvoje miši in rujava in siva, kakor na novo pobarvana vrata ali broncirana podoba iz gipsa. Zapomnivši si svoje rešitelje, da jim nakloniva nagrade za rešitev vtonjencev, in zahvalivši se za rešitev življenja hočeva iti naprej; ali ker nimava snežnih čevljev, kakoršne imajo prebivalci severnega pola, da jih sneg drži, ne moreva dalje, kajti do tu se sneg še nekoliko stran spravila, dalje doli pa je Sibirija. Tedaj si najameva krepkega vodjo, kteremu je ta dežela znana, in nastopiva nevarno pot nazaj proti mestu. Potoma izveva od vodje, da se enake skušnje delajo lahko tudi poleti, kedar dež gre, ker v tem raju ni kanalov. „Po dnevi“, pravi, „že še gre, ali po noči! Kdor ne nosi svetilnice seboj, gorje mu!“ „Ali nimate cestne svečave?“ vprašava začudena. „Pač, vsak mesec, kedar je polna luna. Zato se vsako leto po dvanajstkrat veselimo na ponočno svetlobo. Če je pa tačas oblačno, še te ni.“ „I, kaj Poljanci ne plačujejo davka?“ vprašam svojega spremljevalca, mestnega očeta. Ne odgovori mi nič, ampak se tiho zmuzne.

Če je med bralci ali na „rotovžu“ kak Tomaž, kteremu bi se ta dogodka neverjetna zdela, naj sam to pot poskusi; vendar naj prej dobro premisli, če ni nikogar na svetu, kteremu je na tem ležeče, da se pogumnemu popotniku ne bi zgodila nesreča, kajti ljudi, ki bi ga iz vode izlekli, ni vselej pri rokah, tudi se rešitev vselej ne posreči.

Rešenec, ki bi bil
pa skoro že v krtovi deželi.

Listnica vredništva.

F. M. v V.: Prisrčna hvala za poslano; prosimo še kaj.

Eksekutivne dražbe.

4. dec. 3. Matija Krajnar-jevo iz Postojne (600 gl.). — 3. Jan. Rebe-jevo iz Radohe vasi (105 gl.), oba v Postojni. — 2. Jak. Brtoncelj-jevo iz Kroke (600 gl.) v Radoljci. — 3. Nace Verbič-jevo iz Brega. — 3. Jože Kristan-jevo iz Studenca. — 3. Jože Karlinger-jevo vse v Zatičini. 10. dec. 3. Marije Medved-ove iz Močil (210 gl.) v Črnomlju. — 2. Jan. Seles-jevo iz Bere (600 gl.) v Bistrici. — 2. Jože Kračna-vo iz Radanj (2150 gl.). — 2. Mih. Stokelj-jevo iz Planine (1541 gl.). — 2. Ant. Tomšič-jevo iz Bistrice (9900 gl.), vse v Ipavi. — 2. Jan. Žnidaršič-jevo iz Studenca (943 gl.) v Krškem. — 2. Anton Penko-vo iz Parij (1650 gl.) v Bistrici. — 2. Jože Kump-jevo iz Lahine (385 gl.). — 1. Jan. Gorenc-jevo iz Rudolfovega (550 gl.). — 1. Jože Ricinger-jevih dedičev iz Rudolfovega (1510 gl.), vse v Črnomlju. —

Štajerske.

9. dec. Jur. Kos v Ljubnici 4300 gl. (3.) And. Teučič v Trnovem 420 gl. (2.), Klara Brecl v Hlapju 13695 gl. (3.)

10. dec. Ant. Krivec v Bučah 1220 gl. Jan. Vračun v Velikem delu 1980 gl.

11. dec. Tom. Jevšnik v Koprivnici 659 gl. Jakob Motala v Studenicah (3.)

Telegrafične denarne cene 6. decembra.

Papirna renta 69.40 — Srebrna renta 73.55 — 1860letno državno posojilo 111.90 — Bankine akcije 928 — Kreditne akcije 208.25 — London 112.95 — Srebro 104.75. — Ces. kr. cekini 5.31 — 20Napoleon 9.04.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.